

VEILEDNING FOR BEDØMMELSE AV SØKERE TIL FØRSTESTILLINGER VED AHO

(Professor og førsteamanuensis, ansettelse og opprykk)

PREMISSER FOR DET SAKKYNDIGE ARBEIDET

I tillegg til denne veiledningen er følgende dokumenter grunnlag for komiteens arbeid:

1. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger*, Kunnskapsdepartementet, 1. september 2019
2. *Reglement: Kompetansekriterier for førstestillinger ved AHO*
3. Utlysningsteksten

Søkeren har selv ansvar for å dokumentere alle sider ved sin kompetanse gjennom søknaden. Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene. Komiteens vurdering i tilsettingssaker skal normalt foreligge innen tre måneder etter oppnevning.

GENERELL MÅLSETTING

Både ansettelse og opprykk avgjøres ved de institusjoner der ansettelse og opprykk skjer. AHO tilstreber nasjonal og internasjonal standard for de kvalitetskrav som stilles ved utlysninger og opprykk. Arkitektur- og designforskning er i sin kultur mangfoldig, og skolen forvalter mange fagtradisjoner og vitenskapelige disipliner. Den nasjonale standarden må derfor ikke oppfattes rigid. Produksjonen og undervisningsporteføljen til søkere til førstestillinger innenfor skolens tre institutter – arkitektur, urbanisme & landskapsarkitektur, og design, må til en viss grad vektas og evalueres ulikt. Det gjelder for både vitenskapelige og arkitektur- og designfaglige (kunstneriske) førstestillinger. Forventningene om kvalitet, bredde og dybde som fremholdes i *Reglement: Kompetansekriterier for førstestillinger ved AHO*, utlysningsteksten og denne veilederen, skal legges til grunn for komiteens arbeid.

PROFESSOR OG FØRSTEAMANUENSIS: VITENSKAPELIG

Vitenskapelig virksomhet

Tilsetning (evt. opprykk) på grunnlag av vitenskapelig kompetanse skal skje på grunnlag av bedømmelse av dokumenterte vitenskapelige resultater. Forskningen skal være av høy kvalitet og vise både dybde og bredde. Vedvarende forskningsaktivitet er en forutsetning. Publikasjonene som legges til grunn skal normalt være fagfelleverderte. Internasjonale bidrag (konferanseforedrag, publikasjoner, deltakelse i faglige nettverk, etc.) er et krav. Søkerens kompetanse vurderes i tråd med etablerte internasjonale og nasjonale standarder i det aktuelle fagområdet (*jf. forskriftens §1-2 og §1-4*).

For å oppnå kompetanse i det fagområdet stillingen utlyses for, eller det fagområdet søkeren er tilsatt i ved søknad om opprykk, må søkeren oppfylle de generelle krav til vitenskapelig fordypning som er omtalt i AHO-reglementet. Fagområdet er definert i utlysingen.

Krav til dokumentasjon

Søkeren må dokumentere både fordypning og vitenskapelig bredde i sin produksjon, og vise at søkeren er formativ i sitt fagfelt (gjennom publikasjoner, undervisning, samt nasjonale og internasjonale samarbeid). Søkeren skal selv peke på de arbeidene som anses som viktigst (inntil 15 for professorat; inntil 10 for førsteamanuensis).

For at professorkompetanse skal kunne tilkjennes, må det påvises en vitenskapelig arbeidsinnsats som i kvalitet, dybde og volum svarer til to doktorgradsavhandlinger på ulike felt relevante for den utlyste stillingen, eller på søkerens fagområde ved søknad om opprykk. Ved søknader om opprykk er det rimelig å tolke bestemmelsene slik at det kan søkes om opprykk innenfor det (de) fagområde(r) vedkommende har arbeidet med i sin stilling de senere årene.

Dersom søker har betydelig vitenskapelig produksjon som grenser opp til det angitte fagområdet og behersker vitenskapelige metoder som klart kan anvendes innen dette, kan kravet til produksjon innen det spesifikke fagområdet senkes noe. For professorater i arkitektur og i urbanisme og landskapsarkitektur vil dette si minst 8–10 større artikler eller 2–3 monografier; for førsteamanuensis doktorgradsavhandling og flere fagfelleverderte artikler. For designfaget med færre etablerte akademiske journaler og en nyere tradisjon for publisering kan krav til format vurderes.

Internasjonal deltakelse og publisering skal tillegges vesentlig vekt i vurderingen. Vitenskapelig bredde kan dokumenteres også i den delen av søkerens produksjon som faller utenfor de arbeidene som er innsendt for vurdering. Populærvitenskapelig og annen formidling (f.eks. lærebøker, andre fagbøker, kataloger, foredrag, medieinnslag) skal telle positivt i en helhetsvurdering, men kan ikke kompensere for manglende vitenskapelige arbeider. Innsendte arbeider skal normalt være fagfellevurderte og publisert i godkjente kanaler (tidsskrift, forlag eller internett). Også upubliserte arbeider som er antatt eller under publisering kan legges til grunn for bedømmelsen. Ved bedømmelse av fellesarbeider skal hver av forfatterne krediteres for arbeidets kvalitet og dybde, mens arbeidets omfang deles på antall forfattere. Dette gjelder for fellesarbeider der hver forfatters bidrag ikke er oppgitt. Sammen med søknaden skal det følge en fullstendig liste over søkerens vitenskapelige arbeider. Søkeren skal peke på og legge ved de arbeidene som anses som viktigst i produksjonen. Øvrig produksjon kan også vurderes, spesielt dersom søkeren har tilstrekkelig faglig bredde. Bedømmelseskomiteen kan om nødvendig be om at flere arbeider blir sendt inn. For professorbedømmelse er det ønskelig at komiteen vektlegger søkers originalitet i sammenligning med lignende forskerprofiler, nasjonalt og internasjonalt.

PROFESSOR OG FØRSTEAMANUENSIS:

ARKITEKTUR OG DESIGNFAGLIG (KUNSTNERISK)

For å oppnå førstestillingskompetanse på grunnlag av arkitektur- og designfaglige (kunstneriske) kvalifikasjoner må søkeren dokumentere omfattende virksomhet på høyt nivå etter internasjonal standard, og relevant bredde og fordypning i faget eller disiplinene på høyeste nivå.

Arkitektur- og designfaglig virksomhet

For å oppnå førstestillingskompetanse i det fagområdet stillingen utlyses for (eller det fagområdet søkeren er tilsatt i ved søknad om opprykk), må søkeren oppfylle kravene til fordypning som er beskrevet i AHO-reglementet. Ved søknader om opprykk er det rimelig å tolke bestemmelsene slik at det kan søkes om opprykk innenfor det (de) fagområde(r) vedkommende har arbeidet med i sin stilling de senere årene. For enkelte stillinger vil det være aktuelt med en kombinasjon av vitenskapelig og kunstnerisk kompetanse. Søker må da i henhold til forskriften velge om søknaden om opprykk skal fremmes på

vitenskapelig eller kunstnerisk grunnlag. Forskriften krever at en førsteamanuensis tilsettes på grunnlag av enten vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse (jf. forskriftens §1-4 (2)).

Hvis søker ble tilsatt på fagfeltet på bakgrunn av vitenskapelig kompetanse (doktorgrad) vil vedkommende måtte søke opprykk på bakgrunn av vitenskapelig kompetanse. Hvis søker ble tilsatt på bakgrunn av kunstnerisk kompetanse vil vedkommende måtte søke opprykk på bakgrunn av kunstnerisk kompetanse.

I bedømmelsen av den samlede kunstneriske produksjon (med særlig vekt på de utvalgte arbeidene), skal søkerens produksjon de siste 5–10 år vektlegges, og komiteen skal vurdere om søkerens faglige aktivitet i den senere tid har vist utvikling, stagnasjon eller tilbakegang.

Krav til dokumentasjon

Sammen med søknaden skal det følge en fullstendig liste over søkerens kunstneriske arbeid, som i hovedsak skal være basert på offentliggjorte arbeider – og eventuelt egne skriftlige arbeider. Dokumentasjon av disse arbeidene sendes inn for bedømmelse. Komiteen skal gi en særlig grundig vurdering av disse utvalgte arbeidene. Komiteen kan eventuelt be om innsending av flere arbeider. Det må fremgå av dokumentasjonen om arbeidene er offentliggjort i faglig anerkjente sammenhenger, og komiteen skal ta hensyn til dette i vurderingen. Innen arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og designfagene er arbeidenes skala og kompleksitet forskjellig. Komiteen skal vurdere omfanget av innleverte arbeider i henhold til det som er beskrevet i utlysningsteksten, eller, for opprykk, tradisjonen i det faget det søkes om opprykk i.

Søkeren kan også legge ved omtaler og/eller kritikker av de innsendte arbeidene publisert i relevante publikasjoner. Dokumentasjon av annen faglig kompetanse, knyttet til de innsendte arbeidene, kan legges ved. Dersom arbeider som ikke er offentliggjort sendes inn til vurdering må særskilt begrunnelse vedlegges.

Komiteen må i vurderingen av den enkelte søker spesielt omtale og begrunne den vekten de tillegger slike arbeider. Søker må dokumentere sin særlige rolle i alle arbeidets faser.

DOKUMENTERT UNDERVISNINGSKOMPETANSE

Pedagogisk kompetanse omfatter dokumentert erfaring med å planlegge, gjennomføre, eksaminere og evaluere ulike undervisningsformer. Søkere til alle førstestillinger blir bedt om å reflektere over sine pedagogiske idealer og undervisningsmetoder, og sin rolle som lærer og veileder.

Førstestillingskompetanse krever grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå (*jf. forskriftens §1-4 (3)*). Komiteen skal vurdere søkerens praktisk-pedagogiske kompetanse og idealer.

Denne kompetansen må dokumenteres grundig ved søknad om opprykk.

For professorater gjelder også vurderingskriteriene i forskriftens §1-2 (3), der det legges vekt på kvalitetsutvikling, veiledererfaring og utvikling av utdanningskvalitet.

Søkeren bør ha undervisningserfaring innen det fagområdet stillingen utlyses for eller søker opprykk i. Undervisningserfaring innen et tilgrensende fagfelt kan godtas hvis det er klart at søkeren har den nødvendige faglige kunnskap for å undervise innen det felt som er angitt i utlysingen.

Søkerens evne til undervisning på alle nivå i faget (ph.d. kun for professorater) må fremheves i komiteens vurdering.

Krav til dokumentasjon

Undervisning: Søker må dokumentere erfaring i ulike undervisningsformer og metoder som følger med stillingen: studio-undervisning, forelesninger, seminarer og veiledning (BA, MA, og ph.d.-nivå, i pakt med stillingsnivå).

Eksamensarbeid: Dokumentasjon av erfaring med relevante eksamineringsformer (gjennomganger, eksamener, sensur m.m.)

Studieplanlegging/kursvurdering: Redegjørelse for utvikling av undervisningsopplegg, aktuelle læremidler og studiemateriale, og gjerne deltagelse i pedagogisk utviklingsarbeid (ut over egne kurs) som viser bidrag til felles pedagogisk kompetanseutvikling innen eget eller tilgrensende fagmiljø.

Redegjørelse for studentevaluering av egne kurs, og eventuell oppfølging i form av revidert undervisning.

FAGLIG-ADMINISTRATIVE KVALIFIKASJONER

Søkeren skal dokumentere faglig-administrativ erfaring som prosjektledelse, verv, komitéarbeid, arbeidsgrupper, nettverksdeltagelse, etc. i egen institusjon og i samarbeid med andre institusjoner.

Det skal legges vekt på erfaring fra ledelse av forskningsprosjekter, koordinering av forskningsaktivitet og erfaring fra forskningsstrategisk arbeid. For vitenskapelige professorater legges det stor vekt på deltagelse i internasjonale forskningsprosjekter, og erfaring med å utvikle større, tverrfaglige forskningsprosjekter. For samtlige stillinger må søkerne dokumentere sitt arbeids samfunnsrelevans, i betydningen samarbeid med relevante institusjoner og aktører også utenfor akademia (offentlig sektor, næringsliv, sivilsamfunn, brukergrupper/eksperter, museer/utstillingsinstitusjoner, o.a.).

For alle AHOs programmer og stillinger er søkerens deltagelse og ledelse i forsknings- og utviklingsarbeid i spennet fra idéutvikling og planlegging, til utførelse og disseminering (bygninger, prosjekter, utstillinger, konferanser, seminarer, publikasjoner, o.a.) avgjørende.

SAMLET VURDERING OG RANGERING

Som grunnlag for den videre behandling av innstillende og tilsettende organer må komiteen klart redegjøre for de kvalifiserte søkeres samlede kompetanse i forhold til hverandre. I den samlede vurdering skal hovedvekten legges på vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse som et ubetinget krav. At en søker har spesielt høy kompetanse innen undervisning eller populærvitenskap medfører ikke reduserte krav til vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse.

Dersom dokumentasjonen inneholder studentarbeid (MA, diplom, etc.), skal dette markeres tydelig og det legges lite vekt på disse i den samlede vurderingen.

Eventuell rangering av søkere til førstestillinger

Institusjonen kan bestemme at komiteen skal gi en veiledende vurdering og rangere de tre best kvalifiserte søkere når det er flere kompetente søkere. For at innstillende myndighet skal kunne ta stilling til i hvilken grad intervju, prøveforelesning og reglene for moderat kjønnskvotering skal få påvirke innstillingen, må det fremgå klart av vurderingen om den faglige avstanden mellom de rangerte søkerne er stor eller liten. Søkere med tilnærmet likeverdig kompetanse stilles likt ved rangeringen.

Uttalelsens form

Komiteen skal normalt, og alltid ved søknader om opprykk, levere en samlet uttalelse. Uttalelsen skal:

- redegjøre for det formelle grunnlaget for vurderingen (de forskrifter, anbefalinger, veiledninger, stillingsutlysning, etc.), som er grunnlaget for komiteens arbeid

- beskrive søkerens formelle kompetanse, herunder utdannings- og yrkespraksis

- redegjøre for komiteens vurdering av dokumentasjonen søkeren har lagt frem for arkitektur- og designfaglige stillinger: vurdere arbeidene som er levert for bedømmelse, og deres kunstneriske kvalitet

- redegjøre for komiteens vurdering av søkerens samlede kompetanse på grunnlag av dokumentasjon og produksjon

- redegjøre for om uttalelsen er enstemmig

Innledningsvis bør komiteen fremheve og underbygge de forhold fra utlysningen som den finner særlig grunn til å vektlegge.

Vitenskapelig kompetanse, kunstnerisk kompetanse, populærvitenskapelig virksomhet og praktisk-pedagogisk kompetanse omtales i særskilte avsnitt med konklusjon om eventuell kompetanse for hver søker.

Ved vurdering av søkere til professorater gis hver søker en kort og likeverdig omtale av utdanning, vitenskapelig/kunstnerisk arbeid og praksis.

Dokumentasjonen som er lagt frem, omtales og vurderes enkeltvis eller gruppevis. For søkere som komiteen ikke finner kvalifiserte, bør det angis hvilke krav vedkommende ikke oppfyller.

Ved søknad om opprykk må det begrunnes fylldig også når en komité finner at en søker ikke er kompetent. Ved dissens må både flertall og mindretall begrunne sine standpunkter grundig. Når en søker vurderes som kompetent må det fremgå tydelig at vurderingen er enstemmig og utvilsom.

Dersom komiteen tar i betraktning innsendte arbeider som ikke er fagfellevurdert eller publisert, må komiteen godtgjøre at de holder samme vitenskapelige kvalitet som fagfellevurderte publiserte arbeider.

Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene.

Søknaden skal være endelig avgjort av institusjonen senest innen seks måneder etter at søkerens dokumentasjon er mottatt. Fristen kan bare fravikes dersom det foreligger spesielle grunner.